



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.  
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ  
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

**Bacon, Francis**

**Francofvrti ad Moenvm, 1665**

XVIII. Diomedes, sive Zelus.

**urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5**

enim est illa vis antiquissima, & unica, quæ ex Materia omnia constituit & effingit. Ea omnino sine Parente est; id est, sine causa. Causa enim effectus veluti Parens est: Hujus autem virtutis causa nulla potest esse in Natura (Deum enim semper excipimus.) Nihil enim hac ipsa prius; itaque efficiens nulla: Neque aliquid Naturæ Notius; ergo nec Genus; nec Forma; Quamobrem quæcunque ea tandem sit, positiva est & furda. Atque etiam si Modus ejus, & Processus sciri daretur; tamen per causam sciri non potest; cum sit post Deum causa causarum, ipsa incausabilis. Neque fortasse Modum ejus intra inquisitionem humanam listi, aut comprehendere posse sperandum est; Itaque merito fingitur Ovum à Nocte exclusum; Certè Sanctus Philosophus ita pronunciat. *Cuncta fecit pulchra temporibus, & Mundum tradidit disputationibus eorum, ita tamen ut non inveniat Homo, Opus quod operatus est Deus à principio, usque ad finem.* Lex enim Summaria Naturæ, sive virtus istius *Cupidinis*, indita primis rerum particulis à Deo ad Coitionem, ex cujus repetitione, & multiplicatione omnis rerum varietas emergit & conflat; cogitationem mortalium perstringere potest, subire vix potest. Philosophia autem *Græcorum* invenitur in Rerum Materiæ principiis investigandi magis acuta, & sollicita; in Principiis autem Motus (in quibus omnis operationis vigor consistit) negligens & languida. In hoc autem, de quo agimus prorsus cecutire & balbutire videtur: Etenim *Peripateticorum* opinio; de *Simulo Materia*; per *Privationem*; ferè non ultra verba tendit, & rem potiùs sonat, quam signat; Qui autem hoc ad Deum referunt; optimè illi quidem, sed saltu; non gradu ascendunt: Est enim proculdubio unica, & summaria Lex in quam natura coit, Deo substituta: Ea ipsa, quæ in superiore textu; illo verborum complexu demonstratur. *Opus, quod operatus est Deus, à Principio, usque ad Finem.* *Democritus* autem, qui altius rem perpendit, postquam *Atomum* dimensione nonnulla, & figura instruxerat, unicuique *Cupidinem* sive *Motum* primum ei attribuit simpliciter, & ex comparatione alterum. Omnia enim ad Centrum Mundi ferri putavit propriè, quod autem plus Materiæ habet, cum celerius ad Centrum feratur, illud, quod minus habet percussione summovere, & in contrarium pellere. Verum ista meditatio angusta fuit; & ad pauciora, quam par erat respiciens. Neque enim, aut corporum cælestium in Orbem Conversio, aut rerum Contractiones, & Expansiones ad hoc Principium reduci, aut accommodari posse videntur. *Epicuri* autem opinio de Declinatione Atomum, & Agitatione fortuita, ad magis rursus, & ignorationem rei lapsa est. Itaque nimio plus, quam optaremus illud apparet: istum *Cupidinem* Nocte involvi. Itaque de Attributis videamus; Elegantissimè describitur *Cupido* Infans, Pusillus, & Perpetuus; composita enim grandiora sunt, & ætatem patiuntur; prima autem rerum semina, sive Atomum, Minuta sunt, & in perpetua Infantia permanent. Etiam illud verissimè, quod Nudus: cum composita universa rectè cogitanti Personata, & induta sint;

Nihilque propriè Nudum sit præter primas rerum particulas. Illa autem de Cæcitate *Cupidinis* Sapiëntissima Allegoria est. Iste enim *Cupido* (quælibetque is sit) minimum videtur habere providentiæ; sed secundum illud, quod proximum sentit, gressum & motum dirigere; ut Cæci palpando solent; quo magis admirabilis est Providentiæ illa summa divina, quia ex febus providentiæ maximè vacuis, & expertibus, & quasi Cæcis, certâ tamen, & fatali lege istum ordinem & pulchritudinem rerum educit. Ultimum Attributum ponitur, quod Sagittarius sit, hoc est, quod ista Virtus talis sit, ut operetur ad distans. Quod enim ad distans operatur, tanquam sagittam emittere videtur: quisquis autem Atomum asserit, atque vacuum, (licet istud vacuum intermissum ponat, non segregatum;) necessariò virtutem Atomum ad Distans introducit: Neque enim hac demtâ, aliquis motus, (propter vacuum interpositum) excitari posset, sed omnia torperet, & immobilia manerent; Quod autem ad Juniorum illum *Cupidinem* atinet, merito ut minimus Deorum natu traditur, cum non ante Species constitutas vigere potuisset. In illius autem descriptione Allegoria ad mores descecit, & traducitur. Subest tamen quædam ejus cum illo Antiquo conformitas. *Venus* enim generaliter affectum conjunctionis, & procreationis excitat; *Cupido* ejus Filius, Affectum ad ad individuum applicat. Itaque à *Veneris* est generalis dispositio, à *Cupidine* magis exacta Sympathia: Atque illa à causis magis propinquis pendet; hæc autem è principis magis altis & fatalibus, & tanquam ab antiquo illo *Cupidine*, à quo omnis exquisita Sympathia pendet.

XVIII.  
DIOMEDES, SIVE  
ZELUS.

*Diomedes* cum magnâ & eximia gloriâ floret, & Palladi percharus esset, exstimulatus ab eâ est, (& ipse promptior quam oportebat) ut si fortè *Veneri* in pugna occurreret, illi neutiquam parceret; quod & ille audacter executus est, & *Veneris* dextram vulneravit. Hoc facinus ille ad Tempus impunè tulit, & rebus gestis clarus & inclytus in patriam rediit, ubi domesticam mala expertus, ad exteros in Italiam profugit. Ibi quoque initia satis prospera habuit, & Regis *Danni* hospitio, & donis cultus, & ornatus est, & multæ illi statua per eam Regionem extractæ. Sed sub primam Calamitatem, quæ populum, ad quem diverterat, afflixit, statim subiit *Dannum* cogitatio, se intra penates suos duxisse hominem impium, & Diis invilum, & Theomachum, qui Deam, quam vel tangere religio erat, ferro invaserat, & violaverat. Itaque ut patriam suam piaculo oblietricam liberaret, nihil hospitii jura reveritus, cum ei jus religionis videretur antiquius, *Diomedem* subito obruncat; Statuas & honores ejus prosterni & aboleri jubet. Neque hujusmodi gravem casum vel miserari tutum erat; sed & ipsi Comites ejus, cum mortem Ducis sui lugerent, & quæstibus omnia implerent, in Aves quædam ex genere Olorum mutati

mutati sunt, qui & ipsi sub mortem suam quiddam dulce & lugubre sonant. Habet hæc Fabula subiectum rarum, & ferè singulare. Neque enim memorie proditum est, in aliqua alia Fabula, *Herodem* ullum præter unum *Diomedem* ferro violasse aliquem ex Diis. Atque certè videtur Fabula imaginem in illo depinxisse hominis, & Fortunæ ejus, qui ex professo hunc finem actionum suarum sibi proponit, & destinat, ut cultum aliquem divinum, sive Sectam Religionis, licet vanam & levem, vi & ferro insectetur & debellet. Quamquam enim cruenta religionis dissidia veteribus incognita essent; (cùm Diis Ethnici Zelotypiâ, quod est Dei veri Atributum, non tangerentur) tamen taanta, & lata videtur fuisse prisca sæculi sapientia, ut quæ experiundo non nosset, tamen meditatione, & simulachris comprehenderent. Qui itaque sectam aliquam Religionis licet vanam & corruptam, & infamem ( id quod sub persona *Veneris* significatur ) non virationis, & doctrinæ, & sanctitate vitæ, atque Exemplorum & autoritatum pondere, corrigere & convincere; sed ferro & flamma, & pœnarum acerbitate excindere, & exterminare nituntur: incenduntur fortasse ad hoc ipsum à *Pallade*; id est, Prudentia quadam acri, & iudicii severitate, quarum vigore & efficacia, huiusmodi errorum fallacias, & commenta penitus introspiciunt: & ab odio pravitatis, & zelo bono; & ad tempus ferè magnam gloriam adipiscuntur, atque à vulgo (cui nihil moderatum, gratum esse potest) ut unici veritatis, & religionis vindices (cùm ceteri tepidi videantur & meticulosi,) celebrantur, & ferè adorantur. Attamen hæc gloria, & felicitas rarè ad exitum durat: sed omnis ferè violentia nisi morte celeri vicissitudines rerum effugiat, sub finem impropera est. Quod si eveniat, ut rerum commutatio fiat, & Secta illa proscripita, & depressa vires acquirat, & insurgit, Tum verò huiusmodi hominum zeli, & contentiones damnantur, & nomen ipsum odio est, & omnes honores eorum in opprobrium desinunt: Quod autem ab hospite interfectus est *Diomedes*; id eò spectat, quod Religionis dissidium, etiam inter conjunctissimos, insidias & proditioes excitet; Illud verò de Luctu ipso, & quarimoniiis minimè toleratis, sed supplicio affectis, huiusmodi est, ut moneat, in omni ferè scelere, miserationi hominum locum esse, ut etiam qui criminâ oderunt, personas tamen & calamitates reorum, humanitatis causa commiserentur; extremum autem malorum esse, si misericordiæ commercia interdiciantur. Atque tamen in causa religionis, & impietatis, etiam miserationes hominum notari, & suspectas esse. Contra verò Comitum *Diomedis*, id est, hominum, qui eisdem sunt Sectæ, & opinionis, quarimonix, & deplorationes arguæ admodum & Canoræ esse solent, instar Olorum, aut Avium *Diomedis*; In quo etiam pars Allegoriæ nobilis est, & insignis; Eorum qui propter causam religionis supplicia subeunt, voces sub tempus mortis, tanquam Cygneas cantiones animos hominum mirum in modum fletere, & in memoris & sensibus eorum diutissime in hætere, & permanere.

## XIX.

## DÆDALUS, SIVE MECHANICUS.

*Sapientiam* atque industriam *Mechanicam*, atque illa Artificia illicita, & ad pravos usus detorta, Antiqui adumbraverunt sub Persona *Dædali*, viri ingeniosissimi, sed execrabilis: Hic ob condiscipulum, & æmulum occisum exulaverat, gratus tamen in exilio Regibus, & civitibus erat. Atque multa quidem & egregia opera tam in honorem Deorum, quam ad exornationem, & magnificentiam urbium, & locorum publicorum extruxerat, & effinxerat; sed tamen Nomen ejus maximè celebratur ob illicita. Fabricam enim Libidini *Pasiphaes* subministravit, ut cum Tauro misceretur; adeò ut ab hujus viri scelerata industria, & ingenio pernicioso Monstrum illud *Minotaurus* pubem ingenuam devorans ortum traxerit infelicem ac infamem. Atque in malum malo tegens & cumulans, ad securitatem hujus pestis, Labyrinthum excogitavit, extruxit: Opus sine & detestatione nefarium artificio insigne & præclarum; Ac postea rursus, ne malis artibus tantum innotesceret, atque scelerum remedia (non solum instrumenta) ab eodem peterentur; etiam Consilii ingeniosi author erat de filo, per quod errores Labyrinthi retexerentur. Hunc *Dædalum* *Minos* magna cum severitate atque diligentia, & inquisitione persecutus est; Ille tamen semper & perfugia & effugia reperiebat. Postremò cum volandi peritiam filium *Icarum* edocuisse, ille Novitius, & artem ostentans, à Cœlo in aquam decidit. Parabola videtur esse ejusmodi. In ipso introitu ejus, ea quæ apud excellentes artífices excubant, & miris modis dominatur, Invidia notatur; Nullum enim genus hominum ex Invidia eaque acerba, & tanquam interneciva magis laborat. Accidit Nota de genere pœnæ inflictominis politicè & providè; ut *Dædalus* exulet. Et enim Opifices præclari id habent, ut apud omnes ferè populos sint acceptissimi; Adeo ut Exilium præstanti Artífici vix supplici loco sit. Nam aliæ vitæ conditiones, & genera, extra patriam non facile florere possunt. Artificum autem admiratio, propagatur, & augetur apud exteros & peregrinos; cùm insitum animis hominum sit illud, ut populares suos, quoad opificia *Mechanica* in minori pretio habeant. De usu autem Artium *Mechanicarum*, quæ sequuntur, manifesta sunt; multum enim illis debet vita humana, cùm plurima & ad Religionis apparatus, & ad Civiliam decus, & ad universæ vitæ culturam, ex illarum thesauris collata sint: Veruntamen ex eodem fonte emanant instrumenta Libidinis, atque etiam instrumenta Mortis. Misæ enim Arte Lenonum, venena quæritissima, atque tormenta bellica, atque huiusmodi pestes; (quæ *Mechanicis* inventis debentur) probè novimus, quantum *Minotaurum* ipsum savitiâ, & pernicie superarint. Pulcherrima autem Allegoria est, de Labyrintho, quæ Natura generalis *Mechanica* adumbratur. Omnia enim *Mechanica*, quæ magis sunt ingeniosa, & accurata, instar Labyrinthi censerì possint; pro-